**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
**ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ**
**Навчально-науковий інститут стоматології**
**Кафедра внутрішньої медицини інституту стоматології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
доктор медичних наук, професор

_____ Олег ВЛАСЕНКО
«_27_» _____ 2026 р.

# РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

# ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ

**(Вибіркова дисципліна)**
*(назва навчальної дисципліни)*

**Освітній рівень:** другий (магістерський)

**Галузь знань:** 22 «Охорона здоров'я»

**Спеціальність:** 222 «Медицина»

**Освітня програма:** ОПП «Медицина»

**2026– 2027 навчальний рік**

Робоча програма з дисципліни «Професійні хвороби»
для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров`я» за спеціальністю 222 «Медицина» кваліфікації освітньої «Магістр медицини» кваліфікації професійної «Лікар»

РОЗРОБНИКИ:
Кондратюк В.Є., завідувач кафедри внутрішньої медицини інституту стоматології, д.мед.н, професор;
Бичков О.А., доцент кафедри внутрішньої медицини інституту стоматології, к.мед.н., доцент;
Алексійчук О.Ю., доцент кафедри внутрішньої медицини інституту стоматології, к.мед.н., доцент;
Думка І.В., асистент кафедри внутрішньої медицини інституту стоматології, к.мед.н.

Схвалено на засіданні кафедри внутрішньої медицини інституту стоматології НМУ імені О.О. Богомольця
протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
д.мед.н., професор Віталій КОНДРАТЮК

Схвалено на засіданні циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін НМУ імені О.О. Богомольця
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова ЦМК
з терапевтичних дисциплін
д.мед.н., професор Олег ЯРЕМЕНКО

Перезатверджено:

на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

## 1. Опис навчальної дисципліни:

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3,0</td><td>Галузь знань:<br>22 «Охорона здоров’я»</td><td>Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="4">Спеціальність:<br>222 «Медицина»</td><td rowspan="2">Рік підготовки – 5-й</td></tr>
<tr><td>Тем 5</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання – за бажанням студента</td><td rowspan="2">Семестр – IX-X -й</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 90</td><td>Лекції - 0</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Тижневих годин для денної форми навчання:<br>Аудиторних – 30<br>Самостійної роботи студента – 60</td><td rowspan="3">Освітньо-кваліфікаційний рівень:<br>Магістр медицини</td><td>Практичні заняття – 30 годин</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота – 60 годин, з них індивідуальні завдання – 10 години</td></tr>
<tr><td>Вид контролю – диференційований залік</td></tr>
</table>

## 2. Мета, очікувані результати навчання, та критерії оцінювання результатів навчання.

***Мета*** вивчення професійних хвороб - кінцеві цілі встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (професійна та практична підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі розташовані на початку програми й передують її змісту, конкретні цілі передують змісту відповідного змістового модулю.

**Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна.

Дисципліна забезпечує набуття студентами ***компетентностей*:** Вивчення дисципліни «Професійні хвороби» сприяє формуванню основних компетентностей, визначених в освітньо-професійній програмі підготовки за спеціальністю «Медицина», а саме:

*інтегральної компетентності:* здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

*загальних компетентностей (ЗК):*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7. Здатність працювати в команді.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

*фахових компетентностей (ФК):*

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), досягненню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані

огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

***Результати навчання дисципліни:***

*знати:* клініку, діагностику, лікування, профілактику та експертизу працездатності при професійних захворюваннях

*вміти:* поставити діагноз професійного захворювання на основі сукупності даних обстеження
*здатен продемонструвати:* знання і практичні навички з дисципліни
*володіти навичками:* методики обстеження професійного хворого
*самостійно вирішувати:* питання створення плану обстеження професійного хворого та експертизи працездатності

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах. Результати навчання оцінюються при проведенні поточного, проміжного та підсумкового контролю. При проведенні поточного контролю оцінювання здійснюється за традиційною шкалою («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), після чого оцінка конвертується у бали.

Узагальнені критерії оцінювання програмних результатів навчання:

| Оцінка за 4-бальною системою | Критерії оцінювання |
|---|---|
| 5 («відмінно») | Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми під час опитування, виконання практичних завдань та усіх видів контролю. |
| 4 («добре») | Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю. |
| 3 («задовільно») | Студент відтворює переважну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 60% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю |
| 2 («незадовільно») | Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання, відчуває складнощі у відтворенні переважної частини елементів навчального матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і з усіх видів контролю |

**3. Програма навчальної дисципліни**

Включає в себе вивчення одного модуля без розбивки на змістові модулі. Теми занять наведені у розділі 7.

**4. Структура навчальної дисципліни**

Дисципліна складається з одного модуля, що включає в себе 30 годин практичних занять та 60 годин занять самостійної роботи. Всього – 90 годин.

**5. Теми лекцій**

Лекції не передбачені

**6. Теми семінарських занять**

Семінарські заняття не передбачені

## 7. Теми практичних занять

**Тематика практичних занять для студентів 5 курсу**

| № | Назва теми практичного заняття | Годин |
|---|---|---|
| 1 | **Аудиторна робота** Введення в профпатологію. Особливості діагностики, експертизи працездатності та профілактики професійних захворювань. Курація з оформленням акту огляду МСЕК | 6 |
| | **Самостійна робота** Професійні захворювання від перенапруження окремих органів і систем | 12 |
| 2 | **Аудиторна робота**<br>Професійні захворювання, викликані дією виробничої вібрації і шуму. Захворювання, викликані впливом несприятливих умов мікроклімату (дія високих температур). | 6 |
| | **Самостійна робота**<br>Захворювання, викликані дією впливом несприятливих умов мікроклімату (дія низьких температур) та зміненого атмосферного тиску. Захворювання, викликані дією неіонізуючого випромінювання. | 12 |
| 3 | **Аудиторна робота**<br>Професійні захворювання бронхо-легеневої системи пилової етіології. Пневмоконіози. Гіперчутливі пневмоніти. Пиловий бронхіт. Професійні ураження органів дихання токсико-хімічної етіології (токсичний набряк легень). | 6 |
| | **Самостійна робота**<br>Професійні захворювання бронхо-легеневої системи алергічної та токсикоз-хімічної етіології | 12 |
| 4 | **Аудиторна робота**<br>Нейроінтоксикації. Отруєння металевою ртуттю, марганцем. Професійні інтоксикації гематотропними отрутами (свинець, бензол, аміно- і нітросполуки бензолу, миш'як). Професійні отруєння пестицидами (фосфорорганічні сполуки, карбамати, піретроїди). | 6 |
| | **Самостійна робота**<br>Нейроінтоксикації (тетраетилсвинець, сірковуглець). Професійні інтоксикації гематотропними отрутами (монооксид вуглецю, ціаніди). Професійні отруєння пестицидами (хлорорганічні сполуки, ртутьорганічні сполуки, миш'яковмісні пестициди). | 12 |
| 5 | **Аудиторна робота**<br>Захист Акту огляду МСЕК. Диф.залік | 6 |
| | **Самостійна робота** Підготовка до захисту Акту огляду МСЕК Підготовка до диференційованого заліку | 12 |
| | Аудиторна робота | 30 |
| | Самостійна робота | 60 |
| | • Всього. | 90 |

**8. Теми лабораторних занять**

Лабораторні заняття не передбачені

**9. Самостійна робота**

Теми для самостійної роботи наведені у розділі 7.

**10. Індивідуальні завдання**

Індивідуальні завдання не передбачені

**11. Методи навчання**

При вивченні дисципліни свикористовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи:

- словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія);
- наочні (демонстрація);
- практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;

При вивченні дисципліни можуть бути запроваджені такі методи організації навчальних занять (залежно від тематики заняття):

- метод клінічних кейсів,
- метод індивідуальних навчально-дослідних завдань,
- метод конкурентних груп,
- метод тренінгових технологій,
- метод проведення наукових конференцій із застосуванням інтерактивних технологій.

Видами навчальної діяльності студента є практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття тривалістю 3,0 академічні години проходять у терапевтичній клініці (відділеннях терапевтичного профілю клінічних баз кафедри).

**12. Методи контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання.**

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок, тестування (усне, письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією.

**Методи контролю:**

*Теоретичних знань* – тестування письмове та комп'ютерне, індивідуальне опитування, співбесіда, структуровані за змістом письмові роботи.

*Практичних навичок та умінь* – контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок:

- складання стандартизованого інструментального ЕКГ алгоритму обстеження хворого на підставі клінічного синдрому або попереднього діагнозу,
- оцінка за стандартизованим алгоритмом результатів інструментального ЕКГ методу обстеження хворого,

– інтерпретація результатів інструментального ЕКГ обстеження хворого,
– узагальнення результатів інструментального ЕКГ обстеження,
– складання плану подальшого обстеження хворого.

**Форми контролю**

*Поточний контроль* здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

*Контроль виконання самостійної роботи*, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок здійснюється як під час поточного контролю.

*Кінцевий контроль -диференційований залік* проводиться по завершенню вивчення дисципліни на останньому практичному занятті.

Діференціальний залік отримують студенти, які відвідали не менше 75% аудиторних занять (практичні заняття), передбачені календарним планом.

## Система оцінювання успішності студентів з професійних хвороб

| Тема | Максимальна кількість балів / |
|---|---|
| Тема 1-4 | *4 х 40 = 160* |
| Акт обстеження пацієнта у МСЕК | *40* |
| **Всього** | **200** |

Примітки: «5» – 40 балів, «4» – 32 бали, «3» – 24 бали, «2» – 0 балів.

***Оцінювання історії хвороби (Акту обстеження пацієнта у МСЕК)***, написання якої передбачено під час вивчення дисципліни є оцінкою на 5 практичному занятті:

**40 балів** – написана методично вірно, без зауважень;

**32 бали** – написана методично вірно, дотримано послідовність та зміст розділів, але окремі розділи недостатньо деталізовано;

**24 бали** – мають місце зауваження щодо деталізації та послідовності описання розділів;

**0 балів** – порушено схему та правила написання історії хвороби (в цьому випадку студент має переписати історію хвороби з урахуванням зауважень викладача).

### Критерії допуску до підсумкового контролю

**Студент має відвідати 75% навчальних аудиторних занять з дисципліни, що становить 24 аудиторних годин.** Студент може пропустити **не більше 6 аудиторних годин. Студент, який пропустив більше 6 годин** вважається таким, що не виконав навчальної програми з дисципліни, тому він має повторно вивчити дисципліну.

Навчальні заняття, які було пропущено студентом з будь-якої причини (у т.ч. і з приводу хвороби), опановуються ним самостійно у позаурочний час шляхом вивчення теоретичної та практичної частини відповідної теми із написанням конспекту (виконання завдань робочого зошиту з пропущеної теми). Під час наступного практичного заняття студент надає викладачеві групи опрацьований конспект та демонструє виконання практичних навичок, при успішному опануванні пропущеної теми викладач робить позначку у вигляді літери «К» в журналі відвідувань та успішності студентів у графі пропущеної теми без виставлення оцінки та заносить відомості про відпрацювання до Реєстру зарахованих конспектів з дисципліни. Наявність відповідного запису у Реєстрі та позначки у журналі відвідувань та успішності є підтвердженням виконання студентом навчальної програми.

**До підсумкового контролю з дисципліни допускаються студенти при умові відвідування не менше 75% навчальних аудиторних занять із всією накопиченою сумою балів під час вивчення дисципліни.**

**Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу**

**Кінцевий контроль -диференційований залік-** проводиться після вивчення всіх тем дисципліни як сума балів за поточне навчання протягом 5 практичних занять (максимально 200 балів).

**Оцінювання з дисципліни** «Професійні хвороби» виставляється за 200-бальною шкалою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах (максимальна кількість балів – 200) Зарахування кредитів за вивчену дисципліну здійснюється за умови накопичення студентом 111 балів (що відповідає мінімальному значенню оцінки Е за Шкалою ECTS).

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради ВНЗ можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або посіли призові місця у міжнародних та всеукраїнських олімпіадах і конкурсах з дисципліни, але загальна сума балів за дисципліну не може перевищувати 200 балів.

Оцінювання знань з дисципліни проводять з урахуванням відповідних шкал:

| Оцінка в балах | Оцінка за національною шкалою | Оцінка за Шкалою ECTS | |
|---|---|---|---|
| | | Оцінка | Пояснення |
| 170 – 200 | Відмінно | A | Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю неточностей) |
| 155 – 169 | Добре | B | Дуже добре (вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками) |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 140 – 154 | | C | Добре (в цілому правильне виконання з незначною кількістю суттєвих помилок) |
| 125 – 139 | Задовільно | D | Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків) |
| 111 – 124 | | E | Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям) |
| 60 – 110 | Незадовільно | FX | Незадовільно (з можливістю повторного складання) |
| 1 – 59 | | F | Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) |

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах 60–110 балів (FX) студент має право покращити бали з тем практичних занять, з яких він отримав незадовільну оцінку, та отримати мінімальну кількість балів для зарахування дисципліни.

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах 1–59 балів (F) студент зобов'язаний повторно її вивчити. Рішення приймається керівництвом НМУ відповідно до нормативних документів, затверджених у встановленому порядку.

**13. Методичне забезпечення:** питання до поточного контролю, ситуаційні задачі, тестовий контроль, презентації, компьютерна програма тестування.

## ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ "ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ"

1. Професійні захворювання, їх визначення, класифікація, особливості діагностики.
2. Медичне обслуговування працівників промислових підприємство та сільського господарства. Принципи організації та проведення медичних оглядів.
3. Загальні принципи профілактики професійних захворювань.
4. Загальні принципи експертизи працездатності при професійних захворюваннях.
5. Вібраційна хвороба: патогенез, класифікація, основні клінічна синдроми, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.

6. Професійні захворювання, обумовлені дією виробничого шуму: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
7. Професійні захворювання, обумовлені дією нейонізуючого випромінення: патогенез, основні клінічні синдроми, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
8. Пневмоконіози: патогенез, класифікація, принципи профілактики, лікування, експертизи працездатності.
9. Силікоз: клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
10. Клініко-рентгенологічні особливості азбестозу, талькозу, цементного пневмоконіозу, антракозу, бісінозу, пневмоконіозу електрозварників.
11. Пиловий бронхіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
12. Гострі токсичні ураження органів дихання: етіологія, патогенез, клінічні форми, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
13. Професійні отруєння парами металічної ртуті: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
14. Професійні отруєння марганцем: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
15. Професійні отруєння сірковуглецем: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
16. Професійні отруєння тетраетилсвинцем: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
17. Професійні отруєння свинцем: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
18. Професійні отруєння бензолом: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
19. Професійні отруєння амідо- і нітросполуками бензолу: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
20. Професійні отруєння оксидом вуглецю: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
21. Професійні отруєння хлорорганічними пестицидами: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
22. Професійні отруєння фосфорорганічними пестицидами: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
23. Професійні отруєння миш`яквмісткими пестицидами: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
24. Професійні отруєння похідними карбамінових кислот та синтетичними піретроїдами: патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
25. Принципи надання медичної допомоги при гострих професійних отруєннях. Антидотна терапія.

26. Професійні захворювання від перенапруження окремих органів і систем: патогенез, клінічні форми, клініка, принципи діагностики, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
27. Професійні захворювання обумовлені впливом несприятливих умов мікроклімату: патогенез, клінічні форми, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
28. Професійні захворювання, обумовлені впливом зміненого атмосферного тиску: патогенез, клінічні форми, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
29. Токсичні гепатити: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, експертиза працездатності.
30. Професійні алергози: етіологія, патогенез, клінічні форми. Професійна бронхіальна астма, особливості діагностики, лікування, профілактика, експертиза працездатності.

## 14. Рекомендована література

***Базова***

1. Професійні хвороби: збірник тестових та ситуаційних завдань / В.Є. Кондратюк, С.Г. Сова, В.С. Ткачишин, О.М. Арустамян, О.Ю. Алексійчук, І.В. Думка; – Київ: НМУ імені О.О. Богомольця, 2023. – 160 с.

2. David Koh, Wee Hoe Gan. Textbook of Occupational Medicine Practice. – World Industries Scientific Publishing Co Pte LTD, 2022. – 1110 p.

3. Професійні захворювання медичних працівників : метод. вказ. для здобувачів вищої освіти VI року навчання / упоряд. В. А. Капустник, Б. О. Шелест, О. О. Бабичева та ін. Харків : ХНМУ, 2025. 12 с.

***Допоміжна***

1. Principles of Occupational Health and Hygiene:An Introduction, Fourth Edition. Edited by Sue Reed. – Taylor & Francis Ltd , 2024. – 504 p.

2. O. Voinalovych, S. Golopura. Occupational Safety and Health. Practical. - Центр учбової літератури: 2024. – 448 с.

***Інформаційні ресурси***

https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/580/3/Profhvoroby.pdf

https://ps.b-ok.xyz/book/3070795/7786d4

https://kingmed.info/knigi/Profpatologia/book_1347/Profesiyni_hvorobi-Tkachishin_VS-2011-djvu